

พฤติกรรมสารสนเทศของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม Information Behavior of Undergraduate Students at Rajabhat Mahasarakham Universities

ไพเราะ เชียงราช¹
Praima Hiangrat¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมสารสนเทศของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 2) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคการใช้สารสนเทศของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาปริญญาตรีที่กำลังศึกษาชั้นปีที่ 1-5 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 385 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมสารสนเทศของนักศึกษาส่วนใหญ่มีความต้องการสารสนเทศเพื่อประกอบการทำรายงาน รองลงมาคือ เพื่อเตรียมตัวสอบ นักศึกษามีการแสวงหาแหล่งสารสนเทศจากอินเทอร์เน็ตมากที่สุด รองลงมาคือ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ นักศึกษาส่วนใหญ่ค้นหาสารสนเทศโดยใช้คำค้นภาษาไทย มากกว่าภาษาต่างประเทศ โดยสืบค้นจากชื่อเรื่องมากที่สุด รองลงมาคือ สืบค้นจากหัวเรื่อง นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้โปรแกรมค้นหา (search engine) จาก google รองลงมาคือ สืบค้นจากเว็บไซต์ของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้สื่อสิ่งพิมพ์ประเภทวารสาร/นิตยสาร รองลงมาคือ หนังสือวิชาการ ส่วนการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ส่วนใหญ่ใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ รองลงมาคือ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ นักศึกษาส่วนใหญ่มีปัญหาและอุปสรรคการใช้สารสนเทศโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า สัญญาณอินเทอร์เน็ตช้า รองลงมาคือ สารสนเทศไม่เพียงพอต่อความต้องการ

คำสำคัญ : พฤติกรรมสารสนเทศ การแสวงหาสารสนเทศ การใช้สารสนเทศ

¹ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ABSTRACT

This research aims to 1) study the information behavior of Rajabhat Maha Sarakham University undergraduate students and 2) identify problems and obstacles for Rajabhat Maha Sarakham University undergraduate students wishing to use information. The representative samples included 385 undergraduate students studying in year 1 - 5 during the academic year 2019. The designed questionnaire was adopted as its research instrument. The statistical data analyses included percentage, mean and standard deviation.

The study results found that the information behavior of Rajabhat Maha Sarakham University undergraduate most students wished to use information for supporting their study reports, followed by preparing for exams, respectively. Students sought information from internet the most, followed by the Office of Academic Resources and Information Technology. Most students searched for information with Thai words more than English terms. They preferred searching with title, followed by heading. Most students used Google's search engine and the Office of Academic Resources and Information Technology website, respectively. Most students used printing media of journals/magazines, followed by textbooks. Regarding the electronic media usage, most of them used online databases followed by electronic books. Their overall problems and obstacles to use information were at medium level. As separately considered, the results showed that the problems and obstacles included slow internet speed, followed by insufficient required information.

Keyword : information behavior, information seeking, information usage

บทนำ

พฤติกรรมสารสนเทศ (Information behavior) เป็นการศึกษาเพื่อทำความเข้าใจวิธีการต่างๆ ที่มนุษย์มีปฏิสัมพันธ์กับสารสนเทศ โดยเฉพาะการสร้าง การแสวงหา และการใช้สารสนเทศ ซึ่งในมุมมองของสารสนเทศศาสตร์จะให้ความสนใจเฉพาะชนิดของสารสนเทศ และกระบวนการเคลื่อนย้ายสารสนเทศเป็นหลัก ในขณะที่การสื่อสารและสังคมศาสตร์จะสนใจกระบวนการสื่อสารของสารสนเทศ และผลกระทบที่มีต่อคนและสังคม (Afzal, 2012 : 1)

“สารสนเทศ” มีความสำคัญในการพัฒนาบุคคล และมีความสำคัญต่อองค์กรในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการ

ศึกษาระดับอุดมศึกษา ซึ่งมีเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง นโยบายไทยแลนด์ 4.0 ของประเทศไทย ให้ความสำคัญในการเตรียมความพร้อมพัฒนาประเทศสู่การเป็นสังคมดิจิทัล มีทักษะศตวรรษที่ 21 ทักษะพื้นฐานที่จำเป็นของนักศึกษาในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ ทักษะการรู้สารสนเทศ สื่อและดิจิทัล (Information, Media and Digital Literacy) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักศึกษาในศตวรรษที่ 21 (The Partnership for 21st century Skills, 2012 : 1-20)

การศึกษาพฤติกรรมสารสนเทศของนักศึกษามีความสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ให้แก่

นักศึกษา ผู้สอนต้องมีความเข้าใจพฤติกรรมสารสนเทศของนักศึกษา ซึ่งพฤติกรรมสารสนเทศของนักศึกษาแต่ละคนมีความแตกต่างกันในด้านวิธีการต่างๆ และการใช้สารสนเทศ การออกแบบการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนเพื่อเรียนรู้ได้ตามความถนัด ความสนใจของผู้เรียน เพื่อสร้างผลลัพธ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนมีทักษะการแสวงหาความรู้ สามารถนำความรู้ไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ. 2560 : 160)

จากการทบทวนวรรณกรรมด้านพฤติกรรม การแสวงหาสารสนเทศของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย งานวิจัยของ ชลภัทร์ วงษ์ประเสริฐ, สมาน ลอยฟ้า และ เพ็ญพันธ์ เพชรตร (2556 : 158) พบว่า นักศึกษามีปัญหาในการทำรายงาน ความยากในการเลือกประเด็นในการทำรายงาน การค้นหาบทความจากฐานข้อมูลงานวิจัยในห้องสมุด และการสืบค้นสารสนเทศส่วนใหญ่ไม่ตรงกับความต้องการ งานวิจัยของจิรพรรณ ศรีวงศ์ (2559 : 80) และนงลักษณ์ ศิลปะเสวี (2558 : บทคัดย่อ) พบว่า ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมสารสนเทศของนักศึกษา คือ การประเมินความน่าเชื่อถือของสารสนเทศและการใช้งานข้อมูลที่ห้องสมุดบอกรับ งานวิจัยของอนันต์ศักดิ์ พวงอก (2557: 23) พบว่า ปัญหาการใช้สารสนเทศคือ หนังสือมีเนื้อหาไม่ทันสมัย

จากประเด็นปัญหาและตระหนักถึงความจำเป็นต้องการศึกษาพฤติกรรมสารสนเทศของนักศึกษา ซึ่งเป็นกระบวนการนำไปสู่การเรียนรู้ เป็นสารสนเทศที่สำคัญในการออกแบบการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และยังไม่มีการศึกษาพฤติกรรมสารสนเทศของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามมาก่อน ในฐานะผู้วิจัยเป็นผู้สอนทักษะการรู้สารสนเทศให้แก่ นักศึกษาจึงมีความสนใจศึกษาพฤติกรรมสารสนเทศของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามเพื่อเข้าใจพฤติกรรมสารสนเทศของนักศึกษา ปัญหาและอุปสรรคการใช้สารสนเทศของนักศึกษา และนำมาปรับปรุงออกแบบการเรียนรู้ให้แก่ นักศึกษา และเป็นข้อมูลสารสนเทศแก่นักกวิทยบริการและ

เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการจัดบริการสารสนเทศให้แก่ นักศึกษา อันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศให้แก่ นักศึกษา ทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต อันนำไปสู่คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมสารสนเทศของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคการใช้สารสนเทศของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

นิยามศัพท์

พฤติกรรมสารสนเทศ หมายถึง พฤติกรรมของนักศึกษาที่มีปฏิสัมพันธ์กับแหล่งที่เข้าถึงสารสนเทศ ที่ต้องการ ความต้องการสารสนเทศ การแสวงหาสารสนเทศ และการใช้สารสนเทศ

นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1-5 มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562

ปัญหาและอุปสรรคในการใช้สารสนเทศ หมายถึง อุปสรรค หรือปัญหาที่เกิดจากใช้สารสนเทศ เช่น การใช้ทรัพยากรสารสนเทศ คอมพิวเตอร์สำหรับสืบค้น สัญญาณอินเทอร์เน็ต และอาคารสถานที่

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1-5 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 10,270 คน (สำนักวิชาการและงานทะเบียนมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2562 : 1) และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของทาโร ยามาเน่ (Yamane, 1973 อ้างใน ธีรวุฒิเอกะกุล, 2543) ที่ระดับความเชื่อมั่น

95% ได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำ 385 คน จึงได้ดำเนินการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย และได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 385 คน

2. เครื่องมือในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ตอนคือ ตอนที่ 1 การสอบถามข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 4 ข้อ เป็นแบบเลือกตอบ ประกอบด้วย เพศ ชั้นปี คณะ และเกรดเฉลี่ย

ตอนที่ 2 ความต้องการสารสนเทศ จำนวน 7 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นแบบวัดระดับความคิดเห็น โดยกำหนดช่วงออกเป็น 5 ระดับ

ตอนที่ 3 การแสวงหาและการค้นสารสนเทศ จำนวน 7 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นแบบวัดระดับความคิดเห็น โดยกำหนดช่วงออกเป็น 5 ระดับ

ตอนที่ 4 การใช้สารสนเทศ จำนวน 2 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นแบบวัดระดับความคิดเห็น โดยกำหนดช่วงออกเป็น 5 ระดับ

ตอนที่ 5 ปัญหาและอุปสรรคในการใช้สารสนเทศของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จำนวน 11 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นแบบวัดระดับความคิดเห็น โดยกำหนดช่วงออกเป็น 5 ระดับ และข้อเสนอแนะเป็นคำถามแบบปลายเปิด จำนวน 1 ข้อ

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์อัลฟาครอนบาค (Conbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.71

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากอาจารย์ผู้สอนวิชาพื้นฐาน หมวดการศึกษาทั่วไปวิชา การใช้สารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ และวิชาทักษะการเรียนรู้สารสนเทศเพื่อการคิดและค้นคว้า ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 แจกแบบสอบถามแก่กลุ่มตัวอย่าง และได้แบบสอบถามกลับคืนมา 385 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบความเรียง

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา พบว่า จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 385 คน จำแนกตามเพศส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 292 คน (ร้อยละ 75.84) และเพศชาย จำนวน 93 คน (ร้อยละ 24.16)

2. พฤติกรรมสารสนเทศ พบว่ามีรายละเอียดแต่ละด้านดังนี้

2.1 ความต้องการสารสนเทศของนักศึกษา พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีความต้องการสารสนเทศเพื่อประกอบการทำรายงาน ($\bar{X} = 4.16$) รองลงมาคือ เพื่อเตรียมตัวสอบ ($\bar{X} = 4.11$) และเพื่อทำการบ้าน ($\bar{X} = 4.11$) ตามลำดับ

การแสวงหาสารสนเทศของนักศึกษา พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่แสวงหาสารสนเทศ จากแหล่งสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ตมากที่สุด ($\bar{X} = 4.32$) รองลงมาคือ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X} = 3.76$) และแหล่งสารสนเทศ สื่อมวลชน ได้แก่ โทรทัศน์ ($\bar{X} = 3.64$)

คำที่ใช้ค้น นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้คำค้นภาษาไทย ($\bar{X} = 4.19$) มากกว่าภาษาอังกฤษ ($\bar{X} = 3.36$)

การสืบค้นฐานข้อมูลในห้องสมุด นักศึกษาส่วนใหญ่สืบค้นจากชื่อเรื่องมากที่สุด ($\bar{X} = 3.79$) รองลงมาคือ สืบค้นจากหัวเรื่อง ($\bar{X} = 3.77$) และสืบค้นจากชื่อผู้แต่งน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.26$)

การสืบค้นฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ นักศึกษาส่วนใหญ่สืบค้นจากฐานข้อมูลออนไลน์มากที่สุด ($\bar{X} = 3.94$) รองลงมาคือ สืบค้นหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ($\bar{X} = 3.45$)

2.2 การใช้สารสนเทศของนักศึกษานักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏใช้สื่อสิ่งพิมพ์จากวารสาร

บันทึก/นิตยสารมากที่สุด ($\bar{X} = 3.35$) รองลงมาคือ หนังสือวิชาการ ($\bar{X} = 3.33$) ส่วนสื่อสิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ใช้ฐานข้อมูลออนไลน์มากที่สุด ($\bar{X} = 3.70$) รองลงมาคือ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ($\bar{X} = 3.40$) และวารสารอิเล็กทรอนิกส์ ($\bar{X} = 3.21$)

3. ปัญหาและอุปสรรคการใช้สารสนเทศของนักศึกษา ปัญหาและอุปสรรคการใช้สารสนเทศของนักศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า สัญญาณอินเทอร์เน็ตช้า ($\bar{X} = 3.34$) รองลงมาคือ สารสนเทศไม่เพียงพอต่อความต้องการ ($\bar{X} = 3.23$)

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย มีประเด็นที่น่าสนใจที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. พฤติกรรมสารสนเทศของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม อภิปรายผลได้ดังนี้

1.1 ความต้องการสารสนเทศของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม นักศึกษาส่วนใหญ่มีความต้องการสารสนเทศเพื่อประกอบการทำรายงาน รองลงมาเพื่อเตรียมตัวสอบ และทำการบ้าน ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของทิพวรรณ จำปาเงิน (2555 : บทคัดย่อ) พบว่า นักศึกษามีความต้องการสารสนเทศเพื่อใช้ในการทำรายงาน ทำการบ้าน ความต้องการสารสนเทศของนักศึกษาเพื่อทำรายงานนั้น อาจเป็นเพราะอาจารย์มอบหมายงานให้นักศึกษาค้นคว้าทำรายงาน นักศึกษาจึงเกิดความต้องการสารสนเทศ อาจารย์จึงมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมให้นักศึกษาเข้าไปค้นคว้า กระตุ้นทำให้นักศึกษาเกิดความต้องการสารสนเทศ สอดคล้องผลการวิจัยของโกมิสซาโรวาและเมอร์เรย์ (Komissarova & Murray, 2016 : Abstract) พบว่า อาจารย์มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุน กระตุ้น ส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ค้นคว้า เช่น การมอบหมายการทำรายงาน โครงการ การบ้าน ช่วยกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดความต้องการค้นสารสนเทศ

1.2 การแสวงหาสารสนเทศของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม นักศึกษาส่วนใหญ่แสวงหาสารสนเทศจากอินเทอร์เน็ตมากกว่าการสืบค้นจากแหล่งสารสนเทศประเภทอื่นๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของจิราวรรณ ศรีวงษ์ (2559) พบว่า นักศึกษาใช้แหล่งสารสนเทศจากอินเทอร์เน็ตเป็นหลัก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารทำให้ระบบอินเทอร์เน็ตสามารถเข้าถึงแหล่งสารสนเทศได้สะดวกและรวดเร็ว นักศึกษาเลือกใช้สื่อออนไลน์สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สารสนเทศทันสมัยเข้าถึงได้ง่ายสะดวกทุกที่และเวลา และใช้ในการเรียน เช่น การลงทะเบียน การสื่อสารกับอาจารย์ การเรียนออนไลน์ ซึ่งแนวโน้มพฤติกรรมแสวงหาสารสนเทศของนักศึกษาที่เน้นสื่อออนไลน์มากขึ้น (สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์, 2561 : 1) สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ (2560 : 160) ส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ การออกแบบจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ สร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ เช่น บทเรียนออนไลน์ MOOC (Massive Open Online Courses) เป็นต้น แหล่งสารสนเทศรองลงมาคือ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามเป็นแหล่งค้นคว้าที่สะดวกสำหรับนักศึกษา เพราะอยู่ในบริเวณมหาวิทยาลัยมีสถานที่ให้นักศึกษาเข้ามาใช้บริการ และทรัพยากรสารสนเทศสำหรับค้นคว้า จัดบริการที่สนับสนุนการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัย ส่วนแหล่งสารสนเทศที่เป็นสื่อมวลชน นักศึกษาส่วนใหญ่แสวงหาสารสนเทศจากสื่อโทรทัศน์

1.3 การค้นหาสารสนเทศของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ นักศึกษาส่วนใหญ่เลือกใช้คำค้นที่เป็นภาษาไทยมากกว่าภาษาอังกฤษ สอดคล้องกับอนันศักดิ์ พวงอก (2557) อาจเป็นเพราะนักศึกษานิยมภาษาไทยมากกว่าภาษาอังกฤษ ส่วนงานวิจัยของประติณณ์ รัชมิโรจน์ และศักดิ์ดา จันทร์ประเสริฐ (2560) พบว่านักศึกษายังขาดทักษะภาษาต่างประเทศ

ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดในการพัฒนาทักษะด้านภาษาต่างประเทศ ที่ปรากฏในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ของกระทรวงศึกษาธิการ ส่วนด้านการสืบค้นจากฐานข้อมูลโอแพกของห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามนั้น นักศึกษาส่วนใหญ่ค้นจากชื่อเรื่องมากที่สุด รองลงมาคือ หัวเรื่อง และคำสำคัญ สอดคล้องกับงานวิจัยของประดินันท์ รัศมีโรจน์ และศักดิ์ จันทรประเสริฐ (2560) พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ค้นโดยใช้ชื่อเรื่อง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาอาจเรียนรู้วิธีการสืบค้นด้วยตนเอง จึงค้นจากชื่อเรื่องมากที่สุดหรืออาจขาดความรู้ความเข้าใจในการกำหนดคำค้น การวางแผนกลยุทธ์ในการสืบค้นสารสนเทศเพื่อให้ได้ทรัพยากรตรงกับความต้องการ ส่วนการสืบค้นฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ นักศึกษาส่วนใหญ่ค้นจากฐานข้อมูลออนไลน์ ทั้งนี้เพราะฐานข้อมูลออนไลน์สามารถค้นได้สะดวก รวดเร็ว ทุกที่ ทุกเวลา และสารสนเทศที่ทันสมัย การสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต นักศึกษาส่วนใหญ่ค้นจากเว็บไซต์ google มากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการค้นหาง่าย สะดวก รวดเร็ว มีความหลากหลายในการค้นหาข้อมูล สามารถค้นหาแบบเจาะลึกได้ ไม่ว่าจะเป็น รูปภาพ, ข่าว, MP3 สามารถค้นหาจากเว็บไซต์เฉพาะทาง เว็บไซต์เกี่ยวกับข้อมูล และซอฟต์แวร์ และการรองรับการค้นหาภาษาไทยและภาษาต่างๆ ทั่วโลก

1.4 การใช้สารสนเทศของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ การใช้สารสนเทศจากประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ของนักศึกษาพบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏใช้วารสารบันเทิง/นิตยสารมากที่สุด รองลงมาคือหนังสือวิชาการ อาจเป็นเพราะวารสารบันเทิง/นิตยสารของห้องสมุดบอกรับเฉพาะรูปสื่อสิ่งพิมพ์สามารถอ่านจากตัวฉบับจริงสะดวกกว่า และไม่มีค่าใช้จ่าย ส่วนการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ นักศึกษาใช้จากฐานข้อมูลออนไลน์มากที่สุด รองลงมาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และวารสารอิเล็กทรอนิกส์ สอดคล้องกับงานวิจัยของฐิติรัตน์ ดีเยี่ยมอย่าง และสถิตินพงษ์ เอื้ออารีมิตร (2560 : บทคัดย่อ) และรูบินิค (Rubinic, 2014) อาจเป็น

เพราะฐานข้อมูลออนไลน์สามารถค้นหาทรัพยากรสารสนเทศกว้างกว่า สามารถเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศได้หลากหลายประเภท ทั้งหนังสือ วารสาร และงานวิจัย

1.5 ปัญหาและอุปสรรคการใช้สารสนเทศของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ นักศึกษามีปัญหาและอุปสรรคโดยรวมในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ปัญหาและอุปสรรคมากที่สุดคือ สัญญาณอินเทอร์เน็ตช้า และสารสนเทศไม่เพียงพอต่อความต้องการ สอดคล้องกับผลการวิจัยของอนันตศักดิ์ พวงอก (2558) พบว่าห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏมีสัญญาณอินเทอร์เน็ตช้า และทรัพยากรสารสนเทศไม่เพียงพอต่อความต้องการสารสนเทศ อาจเป็นเพราะโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีสารสนเทศของมหาวิทยาลัยราชภัฏอาจกำลังอยู่ในระหว่างการพัฒนาปรับปรุงและมีงบประมาณค่อนข้างจำกัดทำให้เป็นอุปสรรคในการพัฒนาระบบสารสนเทศและการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศที่เพียงพอต่อความต้องการของผู้ใช้บริการ

ข้อเสนอแนะ

1. อาจารย์ผู้สอน ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีความต้องการสารสนเทศเพื่อจัดทำรายงาน อาจารย์จึงมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดความต้องการสารสนเทศ เกิดการค้นคว้า การจัดการเรียนรู้ให้แก่ นักศึกษาเพื่อให้เกิดการค้นคว้าเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง ดังนั้นการออกแบบการเรียนการสอนแบบบูรณาการ การรู้สารสนเทศที่เน้นทักษะการสืบค้นจะช่วยให้ นักศึกษาเกิดทักษะสารสนเทศ เช่น การสอนแบบใช้โครงงานเป็นฐาน การสอนแบบสืบเสาะ การสอนโดยใช้แหล่งข้อมูลเป็นฐาน การสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการเหล่านี้จะช่วยกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดทักษะการค้นคว้า และทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต

2. สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยี
สารสนเทศ การจัดการบริการให้แก่นักศึกษาให้สอดคล้อง
กับพฤติกรรมสารสนเทศของนักศึกษาที่เน้นการสืบค้น
แบบออนไลน์ ทรัพยากรของห้องสมุดควรใหม่ ทันสมัย
เน้นสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อเข้าถึงสารสนเทศได้ง่าย
จัดสภาพแวดล้อมทางดิจิทัล สามารถเข้าถึงเชื่อมโยง
บริการออนไลน์ผ่านคอมพิวเตอร์ทุกรูปแบบ และ
รวดเร็ว อบรมให้ความรู้ทักษะการสืบค้นฐานข้อมูลของ
ห้องสมุด บรรณารักษ์ควรมีความร่วมมือกับอาจารย์
ผู้สอนในการพัฒนานักศึกษาให้มีทักษะการรู้
สารสนเทศ

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579**. กรุงเทพฯ: กระทรวง
ศึกษาธิการ. จุฑารัตน์ ช่างทอง. (2554). **รูปแบบ
พฤติกรรมสารสนเทศของเยาวชนไทย
จากการใช้ทฤษฎีฐานราก**. (วิทยานิพนธ์
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
สารสนเทศศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยขอนแก่น).

จิรวรรณ ศรีวงษ์. (2559). **พฤติกรรมสารสนเทศของ
นักศึกษาปริญญาตรีมหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์. ว.วิจัยสมาคมห้องสมุด.**
9(1), 81-92.

ชลภัสส์ วงษ์ประเสริฐ, สมาน ลอยฟ้า และเพ็ญพันธ์
เพชร. (2556). **พฤติกรรมสารสนเทศ
ศาสตร์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี
มหาวิทยาลัยขอนแก่น. มนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์.** 30(3) : 155-193.

ฐิติรัตน์ ดีเยี่ยมอย่าง และสฤติพงษ์ เอื้ออารีมิตร.
(2560). **พฤติกรรมสารสนเทศของ
นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.**
รมยสาร. 15(3), 237-246.

ทิพวรรณ จำปาเงิน. (2555). **พฤติกรรมสารสนเทศ
ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยี
ราชมงคลกรุงเทพ. (วิทยานิพนธ์
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
บรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยรามคำแหง).**

ธีรฤทธิ เอกะกุล. (2543). **ระเบียบวิธีวิจัยทาง
พฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์.**
อุบลราชธานี: สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.

นงลักษณ์ ศิลปะเสวี (2558). **พฤติกรรมการใช้
สารสนเทศของนักศึกษา มหาวิทยาลัย
ราชภัฏเพชรบูรณ์. เพชรบูรณ์ : สาขา
สารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
เพชรบูรณ์.**

ประติณณ์ รัศมีโรจน์ และศักดิ์ จันทร์ประเสริฐ.
(2560). **การสืบค้นสารสนเทศโดยการใช้
โปรแกรมค้นหาของนักศึกษามหาวิทยาลัย
ขอนแก่น. วารสารวิจัย มหาวิทยาลัย
ขอนแก่น (ฉบับบัณฑิตศึกษา).** 17(1),105-
113.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. **สำนักวิชาการและ
งานทะเบียน. (2562). จำนวนนักศึกษา
ปริญญาตรี ปีการศึกษา 2562. ค้นเมื่อ
1 กรกฎาคม 2562 , จาก [https://regis.
rmu.ac.th/registrar/studentset.asp](https://regis.rmu.ac.th/registrar/studentset.asp)**

อนันศักดิ์ พวงอก. (2558). **พฤติกรรมสารสนเทศของ
นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ.
วารสารงานวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัย
ราชภัฏศรีสะเกษ.** 2(1), 23-38.

Afzal, W. (2012). **Human information behavior
in Management of Information
Organizations.** Retrieved from
[https://www.sciencedirect.com/
topics/computer-science/informa
tion-behavior](https://www.sciencedirect.com/topics/computer-science/information-behavior)

- Komissarova, R & Murray, J. (2016). Factors that Influence Undergraduate Information-seeking Behavior and Opportunities for Student Success. **The Journal of Academic Librarianship**. 42 (4), 423-42.
- The Partnership for 21st century Skills**. (2012). Retrieved from <https://www.ims.gov/assets/1/AssetManager/Bishop%20Pre-Con%202.pdf>
- Rubinic, D. (2014). Information behaviour of university students: a literature review. **Libellarium** 7(1), 105 –118.
- Wilson. (1990). Model in information behavior research. **Journal of Documentation**. 55(3), 249-270.
- _____. (2000). Human information behavior. **Information Science**. 3(2), 49-55.